

# **Marknadskontroll av ädelmetallarbeten - som säljs på nätet**

## Sammanfattning

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ansvarar för föreskrifter och tillsyn av ädelmetallarbeten i Sverige och att dessa uppfyller gällande krav genom att ädelmetallarbeten av guld eller platina med en vikt på ett gram eller mer ska stämplas med obligatoriska stämplor.

Alla former av handel tenderar att flytta från fysiska butiker till butiker på nätet. Så är också fallet med handel av ädelmetallarbeten. Många e-handlare erbjuder sina kunder möjligheten att få prover hemskickade innan slutlig beställning. Det gör det möjligt att nu också köpa vigsel- eller förlovningsringar som passar, detta utan att lämna hemmet.

De lagar och regler som gäller för guldhandlaren i en liten butik gäller också för e-handlarna och Swedac har ett ansvar att genomföra marknadskontroller också mot dessa aktörer. Denna marknadskontrollaktivitet riktade sig just mot e-handlare. Fem stycken framträdande e-handlare på internet valdes ut och inköp av två ädelmetallarbeten gjordes från vart och ett av företagen. Efter leverans granskades ädelmetallarbetenas märkning och analyser av finhalten genomfördes.

Resultatet visade att alla inköpta ädelmetallarbeten uppfyllde de angivna finhalterna samt 8 av 10 arbeten hade de stämplor som lagen kräver.

## Innehållsförteckning

<b>Sammanfattning</b> .....	2
<b>Bakgrund</b> .....	4
<b>Varför tillsynen genomförs</b> .....	4
<b>Urval</b> .....	5
<b>Metod</b> .....	5
<b>Analys av finhalt</b> .....	5
<b>Marknadskontroll</b> .....	5
<b>Resultat</b> .....	6
<b>Tillämpliga bestämmelser</b> .....	7

## Bakgrund

### Varför tillsynen genomförs





Enligt förordningen (1999:780) om handel om ädelmetallarbeten har Swedac tillsyn över efterlevnaden av lagen (1999:779) om handel med ädelmetallarbeten samt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen.

Lagen tillämpas på yrkesmässig tillverkning av och handel med ädelmetallarbeten.

Ädelmetallarbeten av guld eller platina som väger ett gram eller mer ska vara försett med finhaltsstämpel och namnstämpel alternativt finhaltsstämpel och kontrollstämpel. Dessa krav gäller ädelmetallarbeten som säljs eller erbjuds till försäljning. För ädelmetallarbeten i silver och palladium finns inga krav på stämplarna. En tillverkare eller handlare får på frivillig grund använda föreskrivna stämplarna för dessa ädelmetaller och då ska stämplarna uppfylla gällande krav.

Finhaltsstämpelein ska ange den lägsta andelen ädelmetall i ädelmetallarbeten. För guld och platina finns en tillåten avvikelse nedåt på fem tusendelar. För silver är den tillåtna avvikelsen åtta tusendelar.

I mars 2020 hade utbrottet av virusjukdomen covid-19 kommit att påverka hela samhället och ledde till restriktioner som gjorde att marknadskontroll av ädelmetallarbeten måste pausas under resten av 2020 liksom under våren 2021. Endast marknadskontroll av ädelmetallarbeten på nätet bedömdes kunna genomföras på ett säkert sätt utfördes under 2020 och våren 2021.

Ädelmetall	Namnstämpel	Finhaltsstämpel	Kontrollstämpel
Guld		<b>750</b>	
Silver		<b>925</b>	

Figur 1. Exempel på Namn-, finhalts- och kontrollstämpel

## Urval

För urvalet av e-handlare användes en sammanställning över en stor mängd identifierade e-handlare på nätet. Slumpvis valdes fem stycken e-handlare ut för tillsyn. Från varje handlare inköptes två stycken ädelmetallarbeten i guld, för kontroll av stämplarna och finhalt.

När det gäller urvalet av ädelmetallarbeten hos de olika handlarna köptes enbart guldföremål in eftersom ädelmetallarbeten i guld som väger mer än ett gram måste ha föreskrivna stämplarna.

## Metod

### Analys av finhalt

Swedac har avtal med ett ackrediterat kontrollorgan / provingslaboratorium, RISE (Research Institutes of Sweden), som genomför finhaltsanalyser. Analyserna görs genom förstörande provning, så kallad kupellationsanalys för guld och titreranalys för silver. (RISE är det svenska kontrollorganet som är ackrediterat för kontrollstämpling av "Kattfoten" liksom CCM stämpel<sup>1</sup> (internationell stämpel)).

### Marknadskontroll

De inköpta ädelmetallföremålen stämplarna granskades med avseende på obligatoriska stämplarna och sedan skickades de vidare till det ackrediterade laboratoriet för analys av finhalten.

---

<sup>1</sup> <https://hallmarkingconvention.org/>

## Resultat

Av de tio stycken inköpta ädelmetallarbetena uppfyllde alla de lagstadgade kraven på finhalt men däremot uppfyllde endast 8 av 10 kraven med avseende på stämplarna. 2 artiklar konstaterade med avvikelse då de saknade föreskriven namnstämpel eller kontrollstämpel. Nästa steg är att kontakta e-handlarna och driva ärenden mot de som har avvikelser.

De inköpta ädelmetallarbetena finns redovisade i tabell 1.

Säljare	Smycket	Metall	Stämplarna	Avvikelse
Guld Design	Örhänge	Guld	750 (18K), Au (guld)	Saknar namnstämpel
Guld Design	Armband	Guld	750 (18K), CCC	
Kaplans Auktion, Sthlm	Kedja	Guld	750 Au (guld), FBH	
Kaplans Auktion, Sthlm	Alliansring	Roséguld	375 (9K), DV	
Guldhuset.se (Bronsil AB)	Ring	Guld	750 (18K), SGP	
Guldhuset.se (Bronsil AB)	Örhängen fasta	Guld	750 (18K)	Saknar namnstämpel
Pantbanken Farsta	Kedja	Vitguld	750 Balestra, (18K) italiensk namnstämpel	
Pantbanken Uppsala	Armband pansar	Guld	14K, JKM	
Guldexperten	Armband med en pil i mitten	Guld	750 (18K), GHA	
Guldexperten	Ring med 3 diamanter	Guld	18k, Kattfot	

## Tillämpliga bestämmelser

Lagar:

1999:779 om handel med ädelmetallarbeten

Förordningar:

1975:49 om gemensam kontrollstämpel m.m.

1999:780 om handel med ädelmetallarbeten

Föreskrifter:

STAFS 2008:8 Ansvarsstämplarna hos ädelmetallarbeten

STAFS 2015:14 Avgifter för registrering av namnstämplarna avsedda för ädelmetallarbeten

STAFS 2018:2 Kontrollstämpling av och kontrollformer för ädelmetallarbeten.

Swedac får, med stöd av 15 § lagen (1999:779) om handel med ädelmetallarbeten, meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att lagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen ska efterlevas. Ett sådant föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Enligt 6 § lagen (1999:779) om handel med ädelmetallarbeten ska ett ädelmetallarbete av guld eller platina, vid saluhållande eller försäljning, vara försett med finhaltsstämpel och namnstämpel alternativt finhaltsstämpel och kontrollstämpel. Namnstämpel krävs alltid om arbetet är försett med ett svenskt ortsmärke eller en svensk årsbeteckning.

Swedac är föreskrivande och tillsynsmyndighet för reglerad mätteknik samt ädelmetallarbeten.

Swedac är Sveriges ackrediteringsorgan och utför i denna roll bedömning av:

- Anmälda organ
- Certifieringsorgan
- Kontrollorgan
- Kalibrerings- och Provningslaboratorier
- Arrangörer av kompetensprovning
- Organ för Validering och Verifiering

Swedac ansvarar för samordning av marknads kontroll i Sverige (kontroll av produkter som finns på marknaden).

**SWEDAC** 

Besöksadress: Österlånggatan 9, 503 31 Borås  
Postadress: Box 878, 501 15 Borås

